

Oikeusministeriö

Asia: Lausuntopyyntö Oikeudenhoidon uudistamisohjelmasta vuosille 2013 - 2025

Etelä-Karjalan käräjäoikeus esittää lausuntonaan seuraavaa:

Käräjäoikeuksien kanslioiden aukioloaikojen lyhentäminen. Ei ole ehdotuksessa.

Uudistamisohjelmaan esitetään lisättäväksi käräjäoikeuksien kanslioiden aukioloajan klo 8.00 - 16.15 lyhentäminen. Tämähän perustuu asetukseen valtion virastojen aukiolosta (6.5.1994/332, Yh 108). Kun kiinteistöasiat siirrettiin käräjäoikeuksista maanmittauslaitokseen vuoden 2010 alusta, väheni asiakasliikenne käräjäoikeuksien kanslioissa huomattavasti. Sähköpostin jatkuvasti lisääntyvä käyttö on vähentänyt myös henkilökohtaista asiointia. Hieman keskimääräistä käräjäoikeutta pienemmän Etelä-Karjalan käräjäoikeuden Lappeenrannan kansliassa käy istuntoasiakkaiden ohella 10 - 20 asiakasta päivässä, Imatran kansliassa 5 - 10 asiakasta päivässä. Pitkä aukioloaika sitoo henkilöstöä harvakseltaan tapahtuvaan asiakaspalveluun. Lyhyempi aukioloaika vapauttaisi henkilöstöä muihin tehtäviin, säästäisi työaikaa ja helpottaisi työjärjestelyjä. Jos sisään tulijat turvatarkastetaan, sitoo aukioloaika tarkastajia. Jos tarkastajat ovat ulkoistettuja, syntyisi suoranaista säästöä. Suurissa käräjäoikeuksissa nykyinen aukioloaika ei ole ongelma, mutta suurin osa käräjäoikeuksista, niiden sivukanslioista puhumattakaan, tulisi toimeen esimerkiksi aukioloajalla kello 9.00 - 15.00. Edellä mainitun asetuksen 5 §:n muutoksella voitaisiin säätää, ettei asetus koske käräjäoikeuksia. Oikeusministeriö voisi sitten antaa määräykset kanslioiden aukioloajoista.

1. Puolletaan ehdotusta.

2. Puolletaan ehdotusta.

3. Puolletaan ehdotusta. Erityistä painoa tulee panna tietojärjestelmien helppokäyttöisyydelle ja käyttäjien tietoteknisen osaamisen kehittämiseksi. Varoittavana esimerkkinä on RITU, joka on hankalakäyttöinen ja hidas eikä tahdo taipua käyttäjien tarpeisiin. Tietoliikenneyhteydet tulisi saada nykyistä nopeammiksi. Etenkin Kaakkois-Suomessa on todella hitaat yhteydet ja aikaa menee odotteluun. Nykyiset asiankäsittelyjärjestelmät tulisi saada toimivammiksi, jolloin töiden tekeminen helpottuisi ja nopeutuisi huomattavasti. Tämä säästäisi myös resursseja.

4. Puolletaan ehdotusta. Erityinen huomio tulee kiinnittää aineellisen oikeuden tietämyksen syventämiseen.

5. Puolletaan ehdotusta varauksin. Toimitilajohtamisessa muutostarvetta on, mutta tavoitteet on asetettu niin korkealle, että niiden saavuttaminen on vaikeaa. Tuomioistuimissa ei juurikaan tehdä sähköistettyä tiimityötä, vaan paperia, säilytystilojen tarvetta, pöytäpinta-alan tarvetta sekä keskittymisrauhan tarvetta on normaai-

lia enemmän. Suuri osa asioista on salassa pidettäviä. Korkeatasoisella kalustuksella voidaan tehdä paljon työrauhan ja viihtyisyyden hyväksi. Siinä ei ole syytä säästellä.

6. Puolletaan ehdotusta.

7. Puolletaan ehdotusta.

8. Puolletaan ehdotusta. Yleisten ja hallintotuomioistuinten yhdistämisellä saadaan synergiaa ja säästöjä. Näin pienellä maalla ei luulisi olevan varaa pitää rinnakkaisia tuomioistuinlinjoja. Kaikilla tuomareilla on sama koulutus ja valmiudet kaikkiin asioihin. Tuomarintyöstä tulisi mielenkiintoisempaa ja tuomioistuimista monipuolisempia ja vahvempia yksiköjä.

9. Puolletaan ehdotusta.

10. Puolletaan ehdotusta.

11. Vastustetaan ehdotusta. Sen sijaan ehdotetaan, että 1.1.2010 voimaan tullut kärjäoikeusuudistus toteutetaan myös käytännössä. Imatran kärjäoikeus yhdistettiin Lappeenrannan kärjäoikeuteen 1.10.2008 ja Lappeenrannan kärjäoikeus muutettiin 1.1.2010 Etelä-Karjalan kärjäoikeudeksi. Käytännössä Imatran kanslia kuitenkin toimii lähes samalla tavoin kuin Imatran kärjäoikeus aikanaan. Tilakysymysten hoitaminen maksaa ja kun rahaa ei ole, jäävät uudistukset keskeneräisiksi pitkiksi ajoiksi, mikä vaikeuttaa asianomaisen tuomioistuimen toimintaa ja aiheuttaa henkilöstössä epätietoisuutta tulevaisuudesta. Johtaminen ja työvihtyisyys kärsivät. Tuntuu epärealistiselta toteuttaa ohjelman kestoaikana uutta laajaa kärjäoikeusuudistusta. Joidenkin pienten kärjäoikeuksien osalta se saattaa olla mahdollista, mutta ei missään tapauksessa ehdotuksen mukaisessa mittakaavassa. Epärealistisenkin ehdotuksen hyväksyminen aiheuttaisi kärjäoikeuksien henkilöstössä epävarmuutta ja sitä kautta vaikuttaisi työhyvinvointiin.

12. Vastustetaan ehdotusta. Riittäisi, että yleisten ja hallintotuomioistuinten linjat yhdistetään. Jo Kouvolan hovioikeuden ja Kouvolan hallinto-oikeuden lakkauttaminen ovat olleet virheliikkeitä. Tällaiset uudistukset vaikeuttavat entisestään oikeuspalvelujen saatavuutta, kun matkaa tuomioistuimeen tulee satoja kilometrejä. Herää kysymys, ovatko ihmiset tuomioistuimia varten, vaikka pitäisi olla päinvastoin.

13. Ei lausuttavaa.

14. Vastustetaan ehdotusta. Vaikka vain pieni osa asioista riitaantuu, sopivat asiat kärjäoikeudessa käsiteltäviksi. Kärjäoikeudessa selvitetään kantajien vaatimusten perusteita ja pyydetään tarvittaessa lisäselvityksiä. Asiat käsitellään oikeudellisesti korkealla tasolla ja tuomiot ovat täytäntöönpanokelpoisia myös kansainvälisesti. Kärjänotaarit käsittelevät ja ratkaisevat huomattavan osan riidattomista asioista ja lähes kaikki riitaantuvat asiat. Tällä on tärkeä merkitys heidän koulutuksessaan. Kärjäoikeuksien haastemiehet antavat tiedoksi suuren osan summaaristen asioiden haasteista. Jos summaariset asiat siirretään ulosottovirastoon tai keskitettäisiin joihinkin kärjäoikeuksiin, jäisivät kärjänotaarit koulutusta paitsi ja osa haastemiehistä siirtyisi pois, jolloin kärjäoikeuden haastamistoiminta tulisi haavoittuvammaksi. Myös asioita käsittelevät kärjäsihteerit siirtyisivät pois, jolloin kärjäoikeuden yleinen toimintakyky heikkenisi henkilöstöresurssien vähenyessä. Asiakkaiden kannalta asioiden henkilökohtainen hoitaminen vaikeutuisi.

15. Puolletaan ehdotusta.

16. Puolletaan ehdotusta.

17. Ei lausuttavaa.

18. Ei lausuttavaa.

19. Ei lausuttavaa.

20. Ei lausuttavaa.

21. Puolletaan ehdotusta.

22. Puolletaan ehdotusta.

23. Puolletaan ehdotusta.

24. Puolletaan ehdotusta lautamiesten lukumäärän vähentämisestä kokoonpanoissa. Ehdotusta vastustetaan siltä osin, kuin siinä esitetään lautamiesjärjestelmästä luopumista. Monet myös Etelä-Karjalan käräjäoikeuden tuomareista ovat sitä mieltä, että lautamiehistä ei ole hyötyä lainkäytössä. Heiltä on jäänyt huomaamatta, että lautamiehet lisäävät ihmisten luottamusta lainkäyttöön. Ihmiset tuntevat huonosti oikeudenkäynnin periaatteet. Heillä ei ole mahdollisuutta syventyä tuomioiden perusteluihin, vaan he ovat median välittämien, joskus puutteellisten ja virheellisten tietojen varassa. Vain harvalla on omakohtaista kärjäkokemusta. Näissä olosuhteissa lautamiehet demokraattisesti valittuina luottamushenkilöinä tuomarinvastuulla voivat vakuuttaa, että lainkäyttö rikosasioissa on sellaista, kuin oikeusvaltiossa pitääkin olla. Luottamus oikeuslaitokseen on niin tärkeä asia, ettei sitä pitäisi horjuttaa säästämällä lautamiesten palkkioissa ja kulukorvauksissa.

25. Puolletaan ehdotusta.

26. Puolletaan ehdotusta.

27. Puolletaan ehdotusta. Summaarisissa asioissa tulisi pääasiallisesti voida käyttää postitiedoksianto virkakirjeellä. Puhelintiedoksiantojen käyttöalaa tulisi laajentaa. Avioeroasioiden lausumapyynnöt, huoneenvuokralain mukaiset varoitukset ja yksinkertaiset rikoshaasteet pitäisi voida antaa tiedoksi puhelimitse. Asioiden käsittely nopeutuisi ja resursseja säästyisi.

28. Puolletaan ehdotusta.

29. Puolletaan ehdotusta.

30. Puolletaan ehdotusta.

31. Puolletaan ehdotusta.

32. Ei lausuttavaa.

33. Puolletaan ehdotusta.

34. Puolletaan ehdotusta. Puhelin- ja videokuulemisten käyttöalaa tulisi laajentaa. Sakonmuuntoasioissa, yksinkertaisissa rikosasioissa ja ulkomaalaisen säilöönottoasioissa vastaajaa tulisi voida kuulla videon välityksellä.

35. Puolletaan ehdotusta.
36. Puolletaan ehdotusta.
37. Puolletaan ehdotusta.
38. Ei lausuttavaa.
39. Puolletaan ehdotusta.
40. Puolletaan ehdotusta varauksin. Syyttäjänvirastojen toimialueiden kasvaessa olisi huolehdittava siitä, että jokaisessa palvelutoimistossa olisi esimies, joka toimisi yhteyshenkilönä paikalliseen käräjäoikeuteen.
41. Puolletaan ehdotusta.
42. Puolletaan ehdotusta.
43. Puolletaan ehdotusta. Syyttäjät eivät käytä täysin määrin hyväksi mahdollisuutta esittää pääkäsittelyssä asianomistajien vahingonkorvausvaatimuksia.
44. Puolletaan ehdotusta.
45. Puolletaan ehdotusta.
46. Ei lausuttavaa.
47. Puolletaan ehdotusta.
48. Puolletaan ehdotusta.
49. Ei lausuttavaa.
50. Ei lausuttavaa.
51. Puolletaan ehdotusta.
52. Puolletaan ehdotusta.
53. Ei Lausuttavaa.
54. Puolletaan ehdotusta.
55. Puolletaan ehdotusta.
56. Puolletaan ehdotusta.
57. Puolletaan ehdotusta.

Laamanni Ilkka Ryynänen